

J.M. Dołęga

"Fiłosowskije woprosy
modielirowanija psichiki", J.B.
Nowik, Moskwa 1969 : [recenzja]

Studia Philosophiae Christianae 8/1, 261-262

1972

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

uwagę na szereg problemów, które był skłonny ujmować dotąd w znacznym uproszczeniu. Lektura pracy Kaziora przekonuje, jak bardzo przy tego rodzaju badaniach potrzebna jest dobra systematyzacja ujmująca zasadnie zjawiska typowe, ważne współzależności i trendy rozwojowe. Potrzebne są dalsze badania życia młodzieży z różnych środowisk geograficznych Polski; nie tylko młodzieży szkół średnich, ale także młodzieży pracującej i pozostającej bez zajęcia. Jedynie kompleksowe badania życia młodzieży pozwolą właściwie ująć i ocenić jej postawę w jakiejś jednej dziedzinie.

Stefan Bryksa

Nowik J. B., Filosofskie woprosy modelirowanija psichiki, Izdatelstwo „Nauka”, Moskwa 1969, 174.

J. B. Nowik wydał w roku 1963 książkę pod tytułem: „Cybernetyka. Filozoficzne i socjologiczne problemy”, a w roku 1965 „O modelowaniu złożonych systemów”. Omawiana praca jest następną pozycją autora dotyczącą zagadnień związanych z cybernetyką.

1. Wprowadzeniem do zagadnień podjętych w omawianej pracy jest wstęp do książki opracowany przez B. W. Birjukowa i J. S. Giełiera pt.: „O modelowaniu cybernetycznym poznawalnych procesów psychicznych” (7—28). Czytelnik znajduje tu bogatą literaturę przedmiotu oraz omówienie punktu wyjścia w badaniach cybernetycznych, metod stosowanych w tych badaniach, jak również trudności nie rozwiązanych do dzisiaj w tej dziedzinie. Podstawowym zagadnieniem jest poznanie procesów zachodzących w pracy intelektualnej mózgu ludzkiego i na tym m. in. ześrodkowują się badania cybernetyki.

Autor we wprowadzeniu (29—54) informuje czytelnika o filozoficznych zagadnieniach modelowania psychiki. Podkreśla związek modeli cybernetycznych ze środowiskiem, dynamikę i optymalność kierowania, sprawdzalność funkcji tych modeli, uproszczenie złożonych systemów oraz brak pełnego poznania systemu modelowanego.

2. W rozdziale „Modelowanie cybernetyczne psychiki a monizm dialektyczno-materialistyczny” (55—67) autor podkreśla jedność materii żywej i martwej oraz związek materii z procesami psychicznymi. Niektóre funkcje systemów cybernetycznych mają cechy procesów psychicznych. Rozwój cybernetyki zależy od poznania fizjologii ośrodkowego układu nerwowego.

„Ograniczoność cybernetycznych modeli myślenia” (88—134) sprowadza do następujących zagadnień: a) problem ciągów skończonych i nie-

skończonych. Polega on na tym, że człowiek może wykonać nieskończoną liczbę operacji myślowych i może mieć nieskończoną liczbę powiązań ze środowiskiem. Natomiast system cybernetyczny jest ograniczony w swych operacjach i powiązaniach ze środowiskiem; b) nadrzędność czynnika elementarnego nad całościowym w cybernetycznym modelowaniu procesów psychicznych; c) paradoksy funkcjonalnego modelowania, a zwłaszcza paradoksy „ukrytych parametrów” systemów cybernetycznych; c) nieznaną pełnej teorii informacji.

„Cybernetyczne modelowanie myślenia a racjonalizacja działania ludzkiego” (135—164) jest częścią pracy stanowiącą praktyczne zastosowanie analiz autora. Systemy cybernetyczne możemy wykorzystać w ten sposób, że niektóre operacje ludzkie przenosimy na maszyny elektroniczne, uzyskujemy lepszą informację o przyszłości, możemy łatwiej usystematyzować wielość informacji.

3. W zakończeniu autor podkreśla znaczenie cybernetyki w rozwoju ludzkiego poznania. A mianowicie: a) rozszerzenie poznania naukowego na procesy informacyjne i procesy kierowania, b) pogłębienie pojęcia ruchu, c) wyprowadzenie metody funkcjonalnego ujęcia świata.

Ponadto praca zawiera historię rozwoju metod stosowanych w modelowaniu cybernetycznym (56—68) oraz omówienie licznych stanowisk i opracowań związanych z naukami cybernetycznymi i ich związkami z procesami myślenia i całą psychiką człowieka. Pozycja ta stanowi syntetyczną informację o jednej z najnowszych nauk i jej zastosowaniu szczegółowym. Stąd przede wszystkim winna być przedmiotem zainteresowań psychologów.

J. M. Dołęga